

**FILMSKA
PISMENOST**

Adaptacija, analiza i zadaci

Dnevnik malog Perice / Tko pjeva zlo ne misli

Marina Zlatarić

Adaptacija, analiza i zadaci:

Dnevnik malog Perice / Tko pjeva zlo ne misli

Autorica

Marina Zlatarić, prof.

Izdavač

Hrvatski audiovizualni centar
Filmska pismenost
2024.

Za izdavača

Christopher Peter Marcich

Urednica

Ingrid Padjen Đurić

Grafička obrada i prijelom

Antonio Britvar

ISBN 978-953-7747-35-0

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem 001244583.

Hrvatski
audiovizualni
centar

Croatian Audiovisual Centre

Sadržaj

Tko pjeva zlo ne misli (Krešo Golik), adaptacija novele Dnevnik malog Perice Vjekoslava Majera	5
Zadaci (Dnevnik malog Perice, Vjekoslav Majer)	27
Zadaci (Tko pjeva zlo ne misli, Krešo Golik)	27
Primjer kreativnog zadatka	28
Dječji film nastao prema zadanom zadatku	29

Filmski priručnik za vrtiće, osnovne i srednje škole, Filmska pismenost, HAVC
(primjeri s objašnjenjem korisni tijekom analize)

<https://filmskapismenost.hr/wp-content/uploads/2023/12/FILMSKI-PRIRUCNIK-MARINA-ZLATARIC.pdf>

knjiga.hr

Dnevnik malog Perice, Vjekoslav Majer
– novela, objavljena 1942. godine

cinematerial.com

Tko pjeva zlo ne misli, Krešo Golik
– ljubavna komedija s pjevanjem, 1970.

Adaptacija / ekranizacija

- preoblikovanje književnoga djela u film
- u Hrvatskoj je čak četvrtina igranih filmova snimljena prema književnom djelu
- prije snimanja filma književno djelo treba preoblikovati u filmski jezik
- pišu se scenarij i knjiga snimanja
- razlike mogu biti veće i manje
- ponekad se pojedini dijelovi književnoga djela potpuno mijenjaju, izostavljaju ili se umeću dijelovi kojih u književnom djelu nema
- književnost se izražava riječima, film slikom i zvukom
- film govori akcijom i pokretom, gledatelji likove prepoznaju prema ponašanju, pokretima, djelovanju; u književnom djelu su za to potrebni iscrpan opis i dijalog
- doživljaj lika u književnom djelu isključivo je rezultat čitateljeve mašte, dok je u filmu izbor gledatelja
- ne može se svaka rečenica iz književnoga djela izraziti filmskim kadrom

Tko pjeva zlo ne misli, 1970.

Scenarij i režija: Krešo Golik

Glazba: Živan Cvitković

Kamera: Ivica Rajković

Scenografija: Željko Senečić

Glavne uloge: Mirjana Bohanec, Relja Bašić,
Franjo Majetić, Tomislav Žganec

Vrijeme radnje: 1935.

Producent: Croatia film

kadar iz filma (screenshot)

Prisjetite se i opišite.

📌 Navedite likove koje ste upoznali u noveli i filmu.

(Perica, Ana, Franjo, Mina, Fulir)

(Perica, Ana, Franjo, Mina, Fulir, susjedi, gostioničar)

📌 Prisjetite se što o likovima doznajemo u noveli, a što u filmu.

PERICA (dječak koji piše dnevnik, zapisuje događaje i svoje komentare, izgled dječaka nije naveden)

ANA (Peričina majka, romantična, smeta joj Franjino opijanje, godi joj Fulirova pažnja, naivna, svjesna da ih Mina iskorištava, izgled nije naveden)

FRANJO (Peričnin otac, jednostavan, dobroćudan, naivan, smeta mu Minino iskorištavanje, ali to joj ne govori, druželjubiv, uživa u vinu, izgled nije naveden)

FULIR (neiskren, zavodnik, ima brčiće, osim brčića izgled nije naveden)

MINA (Peričina teta, iskorištava gostoprimstva, nametljiva, dobroćudna, izgled nije naveden)

kadar iz filma (screenshot)

PERICA (*pojavljuje se na balkonu prije naslova, a zatim u prvom kadru nakon naslova*) - bucmasti dječak crne kose, naslonjen laktovima na ogradu, sniman odozdo (zamišljeno i sa zanimanjem gleda s balkona u dvorište) – donji kut snimanja, do poprsja (B – blizi plan), čujemo njegove riječi (kao misli)- daje do znanja da piše dnevnik, predstavlja sebe, obitelj, susjede)

ANA (*drži do sebe, važno joj je lijepo izgledati, prati modu, nosi moderne haljine toga doba, moderne šešire, plava kosa visoko joj je podignuta i ukrašena širokom trakom, i kod kuće dotjerana, profinjenoga držanja, voli pjevati, romantična, željna pažnje, zaljubljiva, voli obitelj, ali sviđa joj se i Fulirova pažnja, lakovjerna, smeta joj Franjina opsjednutost vinom i njegovo priprosto ponašanje*)

FRANJO (*jednostavan čovjek, klasično odjeven, priprostoga ponašanja posebno kada je pijan, voli obitelj, naivan, dobroćudan, nije opsjednut dojmom koji ostavlja, druželjubiv, voli popiti*)

TETA MINA (*jednostavna, kraće crne kose, ne prati modu, ali se voli lijepo obući, iskorištava gostoprimstvo, često nametljiva, naivna, želi ostaviti bolji dojam od onoga što je, često priprostoga ponašanja, voli jesti i za to koristi svaku priliku*)

kadar iz filma (screenshot)

FULIR (*visoki muškarac zalizane crne kose s razdjeljkom, crnih brčića, uspravnoga držanja, fine odjeće i obuće, finih manira kako bi zaveo Anu, neiskren, želi ostaviti dojam*)

SUSJEDI (*prikazani u dvorištu zgrade; kućanice u haljinama i s maramom ili trakama u kosi – vješaju rublje u dvorištu, tresu krpe za prašinu, čiste tepih, bacaju smeće, hrane mačke, muškarci – dimnjačar na biciklu, povratak susjeda s posla, starac na stolcu čita novine, gospodična Marijana koja se ne bavi susjedima, prima muške posjete, raspuštene kose, zavodničkoga ponašanja*)

GOSTIONIČAR „Kod Žnidaršića“ (*stariji muškarac, nagluh – ima slušni aparat u uhu, glasno priča, traži da mu se ponavlja narudžba jer ne čuje*)

🔑 Zaključite kako likove doživljavaju čitatelji, a kako gledatelji. Navedite primjere.

(čitatelji likove zamišljaju prema opisu u književnom djelu, postupcima, odnosu prema drugim likovima, zamišljeni likovi razlikovat će se od čitatelja do čitatelja ovisno o informacijama koje književno djelo o likovima donosi, ali i o mašti čitatelja)

1. dan, početak književnoga djela

Danas otac nije išao u ured, jer mu je od jučer zlo. Bili smo u pivovari, ja, teta Mina, mama, tata i gospodin Fulir. Bilo je jako lijepo, vojnička glazba je svirala, teta Mina se zibala po taktu i dok je gledala u brkatog vojnika, koji je udarao u bubanj, stavila je kriomice nekoliko čačkalica u svoju torbicu na stolcu. Ja sam također počeo mahati glavom kao teta i onda sam rekao: Tetice, kako je to lijepo. Je li to iz Zrinjskoga? Teta je rekla: Ne, to ti je nekakva francuska opera. Faust, rekao je važno gospodin Fulir, tekst je od Goethea. Ah, vi zbilja sve znate, rekla je mama i lijepo ga pogledala.

Tata je posprdno rekao: Tko može sve znati? Na Rijeci sam jednom vidio nekog čovjeka u cirkusu, koji je najteže brojeve odmah zapamtio i svi su mu pljeskali. A kad sam mu poslije predstave rekao neka dođe u Zagreb, rekao je da u Bugarsku ne putuje. Dakle nitko ne može sve znati. Hm, tako je to...Na što je mama rekla tati: Šta se uzrujavaš. Ti imaš prejaku krv, pa ne smiješ toliko mesa jesti. Danas si pojeo četiri šnicla za objed. Vidiš da si sav crven. Otac je udario šakom po stolu i rekao: Ja se uopće ne uzrujavam. Tko se uzrujava? Ja sam samo rekao da jedan čovjek ne može sve znati, ma bio on ne znam kako mudar. Gospodin Fulir je malo uvrijeđen šutio, a onda je rekao: Ja se ne pravim važnim, ali držim da dosta toga znam.

kadar iz filma (screenshot)

(gledatelji vide redateljev izbor glumaca, prosuđuju ih po glumi, postupcima i odnosu prema drugim likovima)

Ponedjeljak, 3. dan u filmu

mjesto u filmu – 23.12

1. KADAR - polublizi plan (PB), kadar prikazuje Pericu. Perica je dječak guste crne kose, nosi bijelu košulju i tregere. Sa zanimanjem promatra oca, kamera ga prati dok se pomiče (panorama ili švenk), otkriva se zidno ogledalo u kojem je lik oca, otac leži u krevetu s povezom na glavi. Perica se laktom naslanja, kritički promatra oca, čujemo Peričine riječi (kao misli): „Tata jutros nije otišao u ured, rekao je da mu je glava kao bačva i da će se raspuknuti pa ju je mama morala jako stisnuti...”

mjesto u filmu – 23.20

2. KADAR - blizi plan (B), kadar prikazuje Franju u krevetu. U OFF-u (neprizorni zvuk) se čuje završetak Peričine rečenice: „...s ručnikom.“ Franjo na sebi ima bijelu noćnu košulju, na glavi bijeli ručnik s resama i crvenim natpisom „dobro jutro“, uzima bokal vode iz ruku (Aninih). Kamera se približava i prikazuje Franjinu glavu s izrazom nezadovoljstva: „Ti mulci su kod Svete Ane točili bučkuriš umjesto vina. Svinje prevarantske. Takve bi trebalo poslati na galge.“ Prinosi bokal vode ustima, ispija gutljaj, prima se za glavu, uzdahne i nastavlja: „Joj, sad bi mi dobro došao kakav feferon ili bar kiseli krastavac.“ Spušta ruku s glave, napravi bolni izraz lica, prinosi bokal ustima i ispija vodu.

kadar iz filma (screenshot)

Nedjelja, sedam dana kasnije

mjesto u filmu – 1.06.27

1. KADAR - blizi plan (B), kadar prikazuje Minu, ima kraću, ravnu crnu kosu sa šiškama, svijetlu haljinu, oko vrata dva niza bisera, na glavi heklani šešir s ružama, nasmiješena i s hranom u obje ruke ljulja se u ritmu limene glazbe koja se čuje, pogleda prema Fuliru i uzdahne zadivljeno: "Ah, kako je to lijepa muzika." Kamera se udaljava i, uz Minu, prikazuje Pericu i Franju (PB). Franjo ima tamnoplavo odijelo, bijelu košulju, leptir mašnu, slamnati šešir, naočale i male brčiće. Perica na sebi ima mornarsko odijelo. Franjo jede, Perica ga prekida: "Tata, je li to iz Zrinskog?" Franjo odmahne glavom i nastavi jesti. Mina stavi zalogaj u usta i diže prst: „Ne, to će biti iz neke druge opere.“ Stavlja prstima drugi zalogaj u usta i pogleda prema Fuliru.

mjesto u filmu – 1.06.39

2. KADAR - blizi plan (B), prikazuje Anu sprijeda i Fulira iz profila. Ana nosi plavu haljinu, ima bisere oko vrata, podignutu kosu s loknama, na glavi joj je heklani šešir s ružičastim ukrasnim cvijećem. Fulir ima odijelo na pruge, u džepu sakoa crveni karanfil, bijelu košulju, kravatu s prugama, crnu, zalizanu kosu s razdjeljkom na sredini, crne, uske duže brkove. Ana ga pogleda dok on Mini govori. „Hoffmann, Hofmanove priče Jacquesa Offenbacha...“, okreće se prema Franji, a Ana ga zadivljeno pogleda, kamera prikazuje Fulira i Anu, zatim se pomiče i prikazuje Anu i Franju (odozada), Ana se nasmije: „O, pa vi zbilja sve znate!“

kadar iz filma (screenshot)

mjesto u filmu – 1.06.44

3. KADAR - polublizi plan (PB) prikazuje Minu, Pericu i Franju, Mina i Franjo jedu, Franjo se začuđeno obrati Ani mašući rukama u kojima je hrana: „Kaj? Kaj? Kaj govoriš gluposti? Ko more sve znati? Nema toga!“ Stavlja prstima zalogaj u usta.

mjesto u filmu – 1.06.49

4. KADAR – blizi plan (B), kadar prikazuje Anu koja se obraća Franji. Plošni kadar – Ana se vidi oštro sprijeda, dio Franjine glave je u prvom planu kadra, neoštro, straga; u pozadini se neoštro vide ograda i zelenilo. Čuje se glasna limena glazba. Ana se obraća Franji oštrim i prijekornim tonom, usput odmahujući glavom: „Dobro šta se uzrujavaš? Ti znaš da imaš prejaku krv i da ne smiješ puno mesa jesti. Danas si pojeo četiri šnicla za objed. Sad vidiš da ti to škodi.“

mjesto u filmu – 1.06.58

5. KADAR – blizi plan (B), kadar prikazuje Franju koji se obraća Ani. Plošni kadar. Franjo je u prvom planu oštro prikazan, a u drugom planu su neoštro prikazane žene koje prolaze u nošnjama. Franjo djeluje dobroćudno. Namiješen je, podiže ramena i začuđeno Ani govori: „Ja se uopće ne uzrujavam.“ Okreće se s osmijehom prema Fuliru: „Tko se uzrujava??“ Ponovno se okreće prema Ani, držeći u ruci komad mesa: „Ja sam samo rekel da jedan čovjek ne mre sve znati...“

mjesto u filmu – 1.07.02

6. KADAR - polublizi plan (PB), kadar prikazuje Fulira oštro i neoštro ostale posjetitelje događanja u Maksimiru. Na malom prstu ima prsten. Preklopio je dlanove i s negodovanjem sluša Franjine riječi koje se čuju: „...ma bio on ne znam kako mudar.“ Fulir se obraća Franji s neodobravanjem i pomalo drsko, povremeno ga pogledavajući i podsmijavajući se: „Ja se ne pravim važnim. Pročitao sa puno knjiga i držim da dosta toga znam.“

kadar iz filma (screenshot)

☛ **Razmislite je li film u vašim prethodno navedenim primjerima slijedio tijek radnje u noveli. Obrazložite svoje mišljenje.**

(zaključak iz ovdje navedenih primjera - ne slijedi, početni dio novele u filmu podijeljen je i prikazan u različitim situacijama, na različitim mjestima u filmu; prvi dio je Peričino objašnjenje zašto je tata ostao kod kuće, radnja se događa kod kuće, a u filmu započinje na 23' 12"; drugi je o Hoffmannu i prepiranju, događa se na zabavi u Maksimiru i radnja je smještena pred kraj filma, na 1h 6' 27")

☛ **Prisjetite se dijaloga u noveli i u filmu. Navedite primjere i svoja zapažanja.**

(Gospodin Fulir je ostao na večeri i ja sam još dva puta išao po vino. Bilo je jako veselo i tata i gospodin Fulir pjevali su čitavu večer. Mama se smiješila gospodinu Fuliru i tiho s njim pjevala. Gospodin Fulir je govorio tati: Znaš da si ti zgodan čovjek. Poštenje ti gleda iz očiju. Tata je rekao: Ja sam pošten, ali vrijeđati se ne dam. A meni se čini da si ti u nedjelju htio mene vrijeđati, a to si ja nikako ne mogu dozvoliti. Ja sam vrlo dobar, ali kad se rasrdim...

kadar iz filma (screenshot)

mjesto u filmu – 54.43

Za stolom u kući Šafraneka sjede Ana, Mina, Franjo i Fulir. Franjo isprobava intonaciju: „Mi, mi, miii, miii...” Obraća se Fuliru. „Je, pa kaj, Fulir?! Kaj ne bumo pevali?” Fulir mu odgovara glasom čovjeka kojega boli grlo: „Zaista mi je žao što danas ne mogu pjevati, boli me grlo.” Čuje se Minin glas: „Jezus Marija.” Fulir se obraća Ani: „Ali, bilo bi mi drago kada bi pjevala milostiva gospođa.” Ana zadovoljnim glasom odgovara: „Pa ako ste vi prehladeni, ja ću rado pjevati umjesto vas.” Čuje se lagano Anino pročišćavanje grla: „Samo ne znam kaj bi...ovaj...” Čuje se Franjin glas: „Ana, Falu, ne?!” Ana prihvati: „Ah, dobro.” Počinje glazba i Anino pjevanje pjesme Fala. U trećem stihu u pjevanju joj se pridružuje Franjo, a na kraju i Mina. Kada pjesma završi, čuje se Minin uzdah: „Ah, kak je to bilo lepo. Kaj ne, gospon Fulir?!” Nadovezuje se Franjo: „Samo bi bilo lepše kad ne bi ti pevala. Ti imaš sluha ko stara cipela.” Čuje se Franjin posprdni smijeh. Još dok se smije, čuje se Minin glas: „Kak možeš biti tak bezobrazan?!” Zatim se Mina obrati Fuliru: „A kak vaše grlo, gospon Fulir? Jako vas boli?” Čuje se cvrkut ptica. Franjo nasmiješeno diže čašu: „Fulir, uzdravlje! No, ak vas boli grlo, to ne znači da ne mrete pit.” Radnja se premješta u dvorište, Perica trči k Šnidaršiću po vino. Dok trči, čuje se uvijek ista glazba. U sobi Franjo Fuliru pokazuje sablju: „Fulir, gledajte...sablja.” Fulir iznenađeno pokaže na sablju: „Pa kaj vi imate sablju?” Franjo oduševljeno odgovori: „Je, s takvim sabljama su naši stari ratovali protiv Turaka.” Fulir se nasmije: „Je, sjećam se.” Mina izusti „jeeee”. Franjo nastavi odmahujući glavom: „Gdje su ona vremena...” Fulir ga prekine: „Gospon Franjo, znate da ste vi zbilja zgođan čovjek! Poštenje vam se vidi iz očiju.” Mina s oduševljenjem prokomentira: „To ste jako lijepo rekli.” Franjo nastavi: „Ja sam pošten, ali vrijeđati se ne dam. Ja sam mekan ko janček, ali kad se rasrdim, onda sam ko lav...”

(u književnom djelu Perica koristi štokavsko narječje i na jednostavan način nabraja tko je što rekao bez iznošenja detalja tijekom razgovora, spominje pjevanje, ali ne i koje su pjesme pjevali; u filmu glumci govore zagrebački govor toga vremena, kajkavsko narječje, dijalog je razrađen, umetnuti su šumovi poput cvrkuta ptica, kucanja čaša, izabrane su pjesme koje će se u filmu pjevati, ali i popratna glazba)

kadar iz filma (screenshot)

👤 **Prisjetite se Peričinih komentara o odnosima među likovima. Navedite primjere iz novele i zaključite po čemu se razlikuju od prikaza u filmu.**

... Gospodin Fulir je bio jako veseo da se s tatom pobratio i odmah je stao mamu mnogo jače štovati. Sjeo je posve blizu do nje i nešto joj šaptao u uho. Mama se tiho smijala i svaki čas bi rekla: Ah, nemojte, molim vas. To svakoj kažete.

...

... Mama nije ništa rekla, a kad ja slučajno stanem kod šetnje mami na cipelu, onda na mene viče, da ću ih zamazati i kako mogu biti tako nespretan. A gospodin Fulir je odrastao čovjek, pa je tako nespretan i mama mu ništa za to ne kaže.

...

(Perica je dijete i ne razumije skrivene znakove odraslih, na dječji način doživljava i komentira događaje i susrete, rečenice su jednostavne; u filmu se slikom i dijalogom između glumaca, kao i drugim zvukovima, gledatelju jasno daje do znanja što se zbiva i kakvi su odnosi između likova)

kadar iz filma (screenshot)

mjesto u filmu – 7.59

1. KADAR u krupnom planu (K) prikazan je oval s mesom na stolu. Ženske ruke uzimaju veliku kost na kojoj je malo mesa. Kamera prati podizanje ruku i Minu koja kost prinosi ustima (pokret kamere – panorama ili švenk /PAN, polublizi plan / PB), sleđa se u prvom planu neoštro vidi Peričina glava – plošni kadar, Mina glasno srče kost šireći oči, kamera od Mine prelazi na Franju (pokret kamere – PAN, plan – PB), prikazuje ga iz profila kako kritički promatra Minu, čuje se Minino srkanje.

2. KADAR - kamera prikazuje Pericu koji gleda Minu, u prvom planu bočno vidi se Ana koja Perici popravlja ubrus oko vrata, Perica pristojno jede i naizmjenice promatra Minu i oca, čuje se Minin zadovoljni usklik.

3. KADAR – kamera prikazuje Franju (PB) koji nakon Mininog zadovoljnog usklika, pogleda s negodovanjem i bijesom u stranu, ali nastavi jesti.

4. KADAR – kamera prikazuje Minu, Franju, Pericu i Anu za stolom (plan – američki / A), Franjo jede i s negodovanjem gleda Minu koja srče kost i usput komentira „kak je to fino“, zatim prstima uzima ostatke mesa s kosti i stavlja ih u usta, a onda se okrene Ani i upita ju: „Čuj, kaj si metnula u taj sos da je tak dobar, ha?“ Ana s negodovanjem odgovori: „Pa nema više ništa na toj kosti. Polomit ćeš zube.“ Uzima pribor za jelo i počne jesti. Mina ju iznenađeno pogleda: „Tu je unutra mozak.“ Zatim se obrati Perici: „To je jako zdravo.“ Franjo ljutito, ali bez riječi, prestane jesti, skine ubrus oko vrata, uzdahne. Mina se obrati Ani: „Čuj, Ana, buš mi zamotala u papir komad ove govedine da imam za večeru.“ Franjo ju bijesno gleda. Mina se okrene Franji: „Franjo, kaj ne da je danas govedina odlična!“ Franjo ljutito odbaci ubrus na stol, ustane i kaže ogledavajući se: „Ne znam.“ Zatim, i dalje se ogledavajući, ljutito upita: „Gdje su mi novine?“ Ana pogleda lijevo i desno i odgovori: „Ne znam. Nisam ih vidla. Kam si ih metnul?“ Mina bezbrižno i sa zanimanjem upita: „Kaj to? Novine?“ Zatim, izvlačeći ih ispod sebe, doda: „Evo, tu su novine. Ja sam si malo pogledala nastavak od Zagorke.“ Dodaje ih Franji koji ih uzme, a Mina nastavi: „Ostavi mi zadnju stranicu. Onu kaj ne čitaš.“ Nastavi jesti, a Franjo baci novine na stol: „Tu imaš sve pa ih čitaj. Ja idem prek k Žnidaršiću!“

kadar iz filma (screenshot)

1. KADAR – kamera prikazuje Anu, Franju i Fulira. Sjede za stolom (plan – američki / A). Zajedno pjevaju pjesmu „Za jedan časak radosti“. Franjo uživa u pjevanju ne obraćajući pažnju na Anu i Fulira. Dok pjeva, Fulir zavodnički gleda Anu, a Ana njega sretna i nasmiješena. Na kraju pjesme Franjo i Fulir zaplješću, Fulir se s divljenjem obrati Ani: „Bravo, milostiva.“ Franjo lagano udari Fulira i nasmiješeno mu kaže: „Dragi Fulir, baš je dobro da smo se nas dvojica sreli!“ Fulir se složi: „Je, je...“ Čuje se radosni smijeh, Franjino „živjeli“. Fulir ponavlja „živjeli“, čuje se kucanje čaša i Fulirovo obraćanje Ani uz podizanje obrva: „Milostiva...“ Kamera se približi Franji i Fuliru / zoomira (plan – blizi / B). Istovremeno s približavanjem kamere Franjo zadovoljno cmakne usnicama zbog vina i obrati se Fuliru širom otvorenih očiju i sa zanimanjem: „Ako se smije pitati, a čime se vi zapravo bavite?“ Fulir iznenađeno odgovara protupitanjem: „Čime se bavim?“ Okrene se prema Ani i nasmiješeno kaže: „U posljednje vrijeme najviše akvizicijom.“ Franjo iznenađeno izusti: „Ooo, na tome se može dobro zaraditi...“ Obojica se nasmiju, Fulir potvrdi, a Franjo nastavi: „...ko ima dobre veze. Ja znam jednoga koji je tak sagrađil kuću na Savskoj cesti.“ Fulir se okrene prema Ani: „To je Šošćarić.“ Kamera se udaljava i ponovno prikazuje svo troje za stolom (plan – A). Ana se zavodljivo nasmiješi, pruži ruku bliže Fulirskoj i kaže: „Ja mislim da bi vama ipak najbolje pristajao umjetnički poziv. Vi se u to stvarno razumijete.“ Fulir pruži na stolu ruku prema Aninoj, lagano ju dodirne, ali Ana povuče svoju ruku. Istovremeno Fulir prokomentira Anine riječi: „Milostiva, to ste dobro primijetili, ali u ovim našim provincijalnim prilikama...Pa molim vas lijepo tko kod nas ima razumijevanja za umjetnost?!“ Franjo ispija iz čaše vino, odmahuje rukom na Fulirove riječi potvrđujući ih. Ana puna razumijevanja potvrdi: „Da, žalosno.“ Fulir pogleda Anu i zavodnički nastavi: „U svijetu je to sasvim drugačije...“ Ana pogleda Fulira i s uzdahom i divljenjem nadoveže se na njegove riječi istovremeno se zavodnički nasmiješivši: „Ah, u svijetu...“

(naglašeni su glumom, mimikom lica, skrivenim pogledima i pokretima, načinom snimanja – izborom planova, kuta snimanja i pokreta kamere tijekom snimanja kadrova, plošnim kadrovima, montažom)

kadar iz filma (screenshot)

🔊 Opišite kadrove u kojima Perica predstavlja susjede.
Zaključite kako ih doživljava.

mjesto u filmu – 05.20

1. KADAR (plan S) - prikazuje dio dvorišne kuće, u prvom planu je razgranata palma, vide se prozori i ulazna vrata kroz koja ubrzano izlazi susjeda, odlaže mački jelo u tanjuru, vraća se u kuću, iznosi tepih, nešto ispred kuće traži, nađe klofer, uzima ga i izlazi iz kadra s tepihom i kloferom. Neprizorni zvuk / OFF zvuk - čuje se Peričin glas: „Ispod nas stanuje teta Bajs. Ona ima mačku i puno krasnih rogova. Svi kažu da je te rogove ona nabavila svome mužu. Ja mišlim da to nije istina jer gospon Bajs ide u lov, a teta Bajs uopće nema pušku.“

mjesto u filmu – 05.34"

2. KADAR (plan S) - prikazuje dio dvorišne kuće, žena rifljačom pere rublje u vanglu / posudi koja je na stolcu, odlaže oprano rublje u lavor / posudu na tlu, pored ulaznih vrata nalaze se ljestve, dimnjačarski žičani kolut s četkom, bicikl, iz kuće izlazi muškarac obučen u dimnjačara, zakapča dugmad, prilazi biciklu, na rame stavlja žičani kolut s četkom, istovremeno iz kuće izlazi starac noseći stolac i novine. Neprizorni zvuk / OFF zvuk - čuje se Peričin glas: „Preko puta stanuje teta Beta i gospon Karlek. On je dimnjačar pa se moramo primiti za gumb jer nam se onda ispuni želja.“

mjesto u filmu – 05.44"

3. KADAR (plan PT / polutotal) - prikazuje dio dvorišta, teta Bajs udara/ klofa tepih na užetu, prašina leti na sve strane, u drugom planu vidi se dio kuće s prozorima, kuća je obrasla u bršljan, na ulazim vratima piše „Peglanje muških košulja“, teta Bajs skida tepih s užeta, u drugom planu teta Beta vješa rublje, dimnjačar prolazi na biciklu, starac čita novine sjedeći na stolcu, u kadar ulazi uređena gospodična Marijana, prolazi dvorištem prema svojem ulazu, dimnjačar ju gleda i biciklom se zabija u drvenu gredu, govoreći „moj naklon“, teta Beta ga mrko pogleda, Marijana mu se osmijehne i pozdravi: „Karlek“. Marijana prilazi svojim vratima, starac ustaje sa stolca, skida šešir i gleda za njom. Neprizorni zvuk / OFF zvuk - čuje se Peričin glas: „U našem dvorištu je još i...“

kadar iz filma (screenshot)

4. KADAR (plan A) - prikazuje dio ulaznih vrata Marijaninoga stana i Marijanu odozda, na vrhu vrata piše „Peglanje muških košulja“, u kadar ulazi starac, gleda za njom, Marijana otvara vrata, okreće se prema starcu koji ju pozdravlja laganim naklonom, nasmiješi mu se, zatvara vrata, starac vraća šešir na glavu i izlazi iz kadra. U kadar ulazi muškarac u službenom odijelu, vidi se odozda, ulazi u stan, zatvara vrata, kamera se s vrata prebacuje (pokret kamere – PAN) na drugi Marijanin prozor ispod kojega sjedi starac s novinama u ruci i gleda u prozor, Marijana spušta zastor na prozoru. Ispod kadra čuje se nastavak Peričinog objašnjavanja - neprizorni zvuk / OFF zvuk: „...gospodična Marijana. Gospodična Marijana ima pegleraj. Oni, koji dođu s paketom, to su mušterije, a drugi, bez paketa, su rođaci. Kad dođe rođak, onda gospodična Marijana spusti zastor. To je zato što se moraju važno razgovarati.“ Starac se vraća čitanju novina, kroz kadar prolazi Perica na biciklu i nastavlja predstavljanje (čuje se glas): „Stari gospon Miško uvijek govori da je prije bilo bolje.“ Starac ponovno podigle pogled prema zatvorenom Marijaninom prozoru.

(Perica susjede predstavlja riječima koje je čuo od odraslih / svojih roditelja, povezuje ono što on vidi s onim što mu je rečeno pa iznosi svoje zaključke)

kadar iz filma (screenshot)

🔍 Zaključite koja je uloga susjeda u filmu. Navedite primjere.

(susjedi su komentatori događaja vezanih uz Anu, Fulira i Franju, najčešće bez riječi, ali uz gestikulacije, došaptavanja i uz ponašanje koje pokazuje njihov interes – donose boce sakupljaču staklenih boca, u dvorište ulazi Fulir s buketom cvijeća, susjede sa zanimanjem promatraju njega i Anu, okreću se za njima kada odlaze u kuću, komentiraju nešto što se ne čuje; Perica na balkonu crta konja, susjeda ga ugleda, zove drugu susjedu, zajedno ga gledaju; Franjo susreće Fulira koji je upravo izašao iz njihovoga stana kako se ne bi sreli, susjedi promatraju što će se dogoditi; susjedi sudjeluju u svađi Fulira i Franje – izlaze iz svojih stanova kada se njih dvojica svađaju, starac se Franji i obraća riječima podrške, ostali promatraju...).

🏠 Usporedite mjesta događanja u knjizi i filmu. Opišite ih.

(stan u kojem stanuju Peričini, pivnica, put od pivnice prema kući Peričinih, gostionica – opisa mjesta nema)

- **dvorište kuće u kojoj stanuju Peričini** – dvorište s kućom u kojoj ima više stanova, kuća je obrasla u zelenilo, dvorište je puno zelenila, obješeno je uža za sušenje rublja, različite stvari stanara
- **stan Šafraneka, Peričinih roditelja** – drveni, izrezbareni namještaj, mašina za šivanje, na zidu velika uokvirena fotografija s vjenčanja Ane i Franje, uokvirene fotografije na zidovima i policama vitrina, prozirne zavjese s dekorima sa strane prozora, tapete na zidovima, veliko ogledalo s drvenim okvirom
- **Gornji grad i gostionica Kod Žnidaršića** – kočije, stari modeli automobila, danas oldtimeri, bicikli
- **vlak Samoborček** – stari, kratki vlak, natrpan putnicima koji nisu odvojeni kupeima
- **izletište u Samoboru** – crkva, štandovi s licitarskim srcima i različitim sitnicama, glazba, mala, stara kamena crkva
- **Zrinjevac** (park pun zelenila, staza, klupice, glazbeni paviljon)
- **kupalište na Savi** (drvene povezane garderobe na povišenom drvenom platou s drvenom ogradom, tuševi, šank s pićem)
- **Jegerhorn**
- **Maksimir** – zelenilo, perivoj, restoran na vidikovcu, limena glazba
- **Markova crkva, Gornji grad.**

kadar iz filma (screenshot)

👤 **Razmislite kako je redatelj u filmu dodatno podcrtao način života 1935. godine u Zagrebu. Navedite primjere.**

- kostimima (žene – haljine s volanima stisnute u struku, šeširi, cipele s peticama; muškarci – odijela, košulje, leptir mašne, šeširi; djeca – hlače do koljena, košulje; izlet – muškarci i djeca hlače do koljena, košulje s kvadratima, dokoljenke, tregeri, šeširi)
- frizurama (žene – visoko podignuta kosa u punđu, kovrče, kosa povezana maramama)
- izborom pjesama (odabrane pjesme nisu nastale u to doba, ali su u vrijeme snimanja filma bile popularne i slušale su se)
- načinom ophođenja među likovima (skidanje šešira i pozdravljanje, „ljubim ruke, milostiva“, „moj naklon“)
- atmosferom (druženja, pjevanje uz gitaru, glasni razgovori, smijeh, odlasci nedjeljom Samoborčekom na izlet u Samobor, proštenja, košare pune hrane i pića za izlet, druženje u prirodi, odlazak na popularno kupalište na Savi).

kadar iz filma (screenshot)

👤 Prisetite se početka filma.

Navedite kako nas redatelj uvodi u radnju Peričinog dnevnika.

1. KADAR / početak filma, srednji plan, statična kamera (smještanje radnje filma u prostor i okruženje – dvorište, upoznavanje susjeda, svirači / pjevači pjevaju pjesmu *Marijana* koja svojim tekstom već najavljuje temu filma i sukob između likova, ali je i komentar)

2. KADAR / panorama ili švenk na stanare i prozore, srednji plan, donji kut snimanja (upoznavanje stanara, naglasak na balkon i Anu koja se jedino čuje kako pjevuši uz pjesmu)

NASLOV FILMA – jednostavnim crtežima (donosi informacije o filmu - film snimljen prema noveli, navođenje glumaca i filmske ekipe, isticanje žanra - ljubavna komedija s pjevanjem)

1. KADAR NAKON NASLOVA (Perica je naslonjen laktovima na ogradu, do poprsja sniman (plan – polublizi / PB) – predstavlja sebe i svoju obitelj Šafranek, daje do znanja da piše dnevnik)

kadar iz filma (screenshot)

📌 Navedite tijek radnje u noveli i filmu.

- kuća Peričnih roditelja, Šafraneka, Franjo je mamuran nakon pijanstva u pivnici
- Perica prepričava događaje iz pivnice, na povatku Fulir razgovara s Anom, Franjo i Fulir se prepiru zbog Mjeseca, Ana brani Fulira
- Fulir prolazi ispod prozora Peričinih roditelja, govori nešto Ani, Ana se glasno smije, Franjo je ljut na Minu koja sve, do čega dođe, nosi kući
- Ana je sretna, pjeva, Franjo je zadovoljan jer je u kući odmah ljepše
- teta Mina na ručku
- Fulir dolazi kod Peričnih, razgovara s Anom, Perica crta konja prema Fulirovoj želji
- Franjo se vraća s posla, Ana, Franjo i Fulir pjevaju, Fulir staje mami na nogu, Franjo i Fulir se prepiru oko nečega što piše ili ne piše u Bibliji, Fulir uvrijeđeno odlazi
- Franjo i Ana razgovaraju o Mininoj proždrljivosti
- Franjo ponovno odlazi u gostionicu, napija se, prepire se s Anom zbog pijanstva
- Perica sve zapisuje u dnevnik, komentira
- teta Mina prigovara zbog tvrdoga graška, Ana i Mina se posvađaju, Mina odlazi
- Franjo se vraća s Fulirom, objašnjava Ani da su sve izgledili, Fulir gleda mamu, gladi brčić, prima ju za ruku
- teta Mina dolazi na ručak, dolazi i Fulir, ne može pjevati, boli ga grlo, udvara Ani
- Fulir kod Šafraneka, Perica se vraća s vinom, Franjo i Fulir se tuku, Ana vrišti
- Franjo je tužan zbog Aninog ponašanja, daje do znanja da za nju više ne postoji
- teta Mina dolazi na ručak kojega nema, Franjo ruča u gostionici
- Perici je žao jer Fulir više neće dolaziti.

kadar iz filma (screenshot)

- upoznavanje dvorišta gdje će se odvijati veći dio radnje i kuće u kojoj živi nekoliko obitelji i Perica s roditeljima
- Perica iznosi detalje i komentare o sebi, svojoj obitelji, susjedima i teti Mini
- dolazak tete Mine kod Šafraneka (Peričnih roditelja)
- vožnja vlakom, izlet u Samobor
- upoznavanje Fulira
- Franjin mamurluk zbog opijanja u Samoboru i prijedlog povezivanja Mine i Fulira, Anino negodovanje, svađa Mine i Ane, Minin uvrijeđeni odlazak
- Fulirov dolazak kod Šafraneka, otvoreno udvaranje Ani
- Fulir, Ana i Franjo pjevaju u kući
- svađa Fulira i Franje, reakcija susjeda
- prepiranje Ane i Franje zbog Fulira
- ručak kod Šafraneka, Franjino ispitivanje Mine kako joj se sviđa Fulir i zaključak da bi joj bio dobra partija, Anina ljutnja, Peričino promatranje
- Ana na Zrinjevcu traži Fulira
- odlazak na kupalište
- ručak kod Šafraneka, povratak Mine
- Franjo i Fulir se mire u Jegerhornu, Franjo Fuliru govori o Mini
- Franjo s Fulirom dolazi kući, Mina predlaže Fuliru da se vide u nedjelju na zabavi u Maksimiru
- Ana prati Fulira, Fulir joj izjavljuje ljubav, Ana je sretna
- zabava u Maksimiru, Ana i Fulir se pogledavaju, plešu, Franjo predlaže Fuliru da se oženi Minom, Mini je neugodno, bježi, Perica se zabavlja, promatra, Franjo se napije
- Fulir pomaže pijanom Franji da se smjesti u sobi, šalje Pericu po vino kod Žnidaršića, Fulir udvara Ani, Ana prihvaća, Franjo ih zatekne, svađa, Franjo i Fulir imaju okršaj
- Franjo najavljuje Ani da za nju više ne postoji, Ana je tužna
- Franjo odlazi kod gospodične Marijane, Ana ga moli da izađe
- Franjo susreće kod Žnidaršića Fulira, mire se
- vjenčanje Fulira i Mine, fotografija s vjenčanja na kojoj je Mina sretna i nasmijana, a Fulir ozbiljan, nesretnoga, obješenoga lica.

Usporedite završetak u noveli i filmu. Opišite i iznesite svoje mišljenje uz obrazloženje.

Meni je jako žao za gospodinom Fulirom, pa sam iz ladice izvadio zelenu svjećicu, koju sam u školi dobio za jednu staru grčku marku, zapalio je tiho i postavio je na stol. A pred nju sam metnuo arak risaćeg papira, koji sam istrgao iz svog bloka i na njemu sam velikim slovima napisao: Fulir. Tad sam još nad njegovim imenom nacrtao veliki križ. Znam da gospodin Fulir nije još umro, ali k nama više nikad ne smije doći, a to je meni tako tužno kao da je umro. Dok ovo pišem, svjećica još uvijek gori, ali sad sam gotov, pa ću je utrnuti i idem spavati.

Nakon vjenčanja Mina i Fulir izlaze iz Markove crkve, sjedaju u kočiju s Franjom i Anom. Mašu uzvanicima i prolaznicima, spuštaju se niz ulicu, Fulir namjerno koljenom dodirne Anino koljeno, Ana se lagano nasmiješi, Mina to primijeti, udari Fulira zbog toga, on se povuče, Franjo to ne opazi, Mina se s osmijehom zadovoljno nasloni na Fulirovo rame, fotografija Mine i Fulira s vjenčanja obješena na zidu. Sretno lice Mine i nesretno Fulira.

(mišljenje uz obrazloženje – individualni odgovori učenika)

kadar iz filma (screenshot)

Zaključite.

🔑 Navedite što povezuje novelu i film.

(likovi, radnja, razvoj fabule – sukob među likovima)

🔑 Zaključite koji je zadatak imao redatelj tijekom adaptacije.

(izabrati glumce, razraditi odnose među likovima, napisati dijalog, doraditi i razraditi radnju, drugačije složiti tijek radnje, odabrati mjesta snimanja, kostime, pjesme, način snimanja – planovi, kut snimanja, pokreti kamere, osvjetljenja, način montaže, napisati scenarij i knjigu snimanja)

kadar iz filma (screenshot)

Filmski zadatak

Izaberite jedan od ponuđena tri filmska zadatka.

1. Pišite svoj dnevnik sedam dana. Zapišite detalje, svoja razmišljanja i komentare.
2. Smjestite film *Tko pjeva zlo ne misli* u današnje vrijeme. Napišite sinopsis.
3. Izaberite jedan lik iz filma i odglumite nekoliko scena u kojima se pojavljuje. Prethodno proučite način glume (mimiku, gestikulaciju, način izgovora).

Povezanost sa školskim predmetima

- **Hrvatski jezik** (adaptacija, razumijevanje filmske priče, kadar / dubinska oštrina, vrsta kadrova s obzirom na kameru, vertikalni kut snimanja, filmski plan, zvuk u filmu i vrsta zvukova u filmu, gluma u filmu, scenografija, kostimografija, dnevnik)
- **Likovna kultura** (kompozicija kadra, scenografija, kostimografija)
- **Glazbena kultura** (glazba – kao vrsta zvuka u filmu)
- **Sat razrednika** (pisanje dnevnika).

Ishodi

- **OŠ HJ C.7.1.** Učenik obrazlaže utjecaj filma na razvoj stavova i vrijednosti
- **OŠ HJ C.7.2.** Učenik obrazlaže značenje filma s obzirom na društveni i ekonomski kontekst
- **OŠ HJ B.7.4. / OŠ HJ B.8.4.** Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut različitim iskustvima
- **OŠ HJ C.7.3. / OŠ HJ C.8.3.** Učenik posjećuje kulturne događaje u fizičkome i virtualnome okružju.

kadar iz filma (screenshot)

Zadaci

Zadaci (radni listići) dostupni su za preuzimanje ovdje:

Vjekoslav Majer: Dnevnik malog Perice

poveznica: <https://filmskapismenost.hr/wp-content/uploads/2024/09/ZADACI-Dnevnik-malog-Perice-Vjekoslav-Majer.pdf>

Krešo Golik: Tko pjeva zlo ne misli

poveznica: <https://filmskapismenost.hr/wp-content/uploads/2024/09/ZADACI-Tko-pjeva-zlo-ne-misli-Kreso-Golik.pdf>

Primjer kreativnog zadatka

MOJ IZOLACIJSKI DNEVNIK (isječak)

13. travnja 2020., ponedjeljak

Kaže mama da smo na proljetnim praznicima. Ja tu ne vidim nikakve praznike. Svi su mi dani isti. Buđenje, doručak, Yammer, zadaća, Yammer, zadaća, gledanje kroz prozor... Mama se ljuti jer sam spor, tata se ljuti jer sam spor, brat me moli da s njim igram Play Station. Kao da me treba moliti. I ja bih se rado igrao. Mama me potjerala u sobu i sjela pored mene. Prvo vam dim bilježnicu u koju zapisujem sve što moram odraditi. Kaže mama da će poludjeti dok ja to ne zapišem pa onda ona preuzme stvar. Skrola kroz Yammer i usput malo psuje. Mislim da je nervoznija nego prije, ali mi pomaže. Radimo jedno pored drugog. Svatko svoje. Čim vidi da sam stao, počne vikati. Ne znam jesam li sretan što je tu ili ne. Prolaze praznici, a ja još nisam gotov sa svim. Perica me čeka. Opet ću se dokopati Play Stationa tek kasno navečer, a onda ću morati na spavanje. Užas.

14. travnja 2020., utorak

Beekeerooo! Nemam pojma što znači ta riječ, čak sam i guglao. To sam čuo na YouTubeu i sad non-stop to govorim. Beeekeeerooo đoterooo! Mislim da će starci poludjeti. Završili su praznici, vraćam se pred ekran. Ništa novo. Utorak je, najgori dan u tjednu. Dok je trajala škola, to je bio dan kad sam nosio najtežu torbu. Sad je to dan s najviše bilježaka u mojoj bilježnici. Beeekeeerooo! Dan nakon kojeg još pet dana pišem zadaće i prepisujem neke prezentacije. Ulazim u Yammer. Pogledajte prezentaciju, pogledajte video prilog, prepisi, nacrtaj, pošalji, klikni, skini aplikaciju, pronadi na internetu, snimi se kako sviraš marimbu... imam osjećaj da ću povratiti. Ne znam odakle bih počeo. Još nisam ni pročitao što sve trebam, a moj je mali brat već sve za školu napravio...

...

Jan, 7. r.

Dječji film nastao prema zadanom zadatku

DNEVNIK SEDMAŠA

- eksperimentalni film snimljen prema Janovom izolacijskom dnevniku
- Janov dnevnik primjer je rješavanja zadanoga zadatka nakon pročitane novele *Dnevnik malog Perice* i filma *Tko pjeva zlo ne misli*
- film su u izolaciji (zbog korone) mobitelima snimili učenici filmske grupa OŠ Bartola Kašića, Zagreb

trajanje: 5' 22"

